

Decyzja MTS korzystna dla Macedonii, ale nie przybliży rozwiązania sporu z Grecją

Marta Szpala

Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości (MTS) 5 grudnia wydał wyrok w sprawie skargi, którą Macedonia wniosła przeciwko Grecji. MTS uznał, że Grecja sprzeciwiając się przyjęciu Macedonii do NATO w 2008 roku złamała tymczasowe porozumienie z 1995 roku pomiędzy oboma państwami. W artykule 11. tej umowy Grecja zobowiązała się bowiem nie blokować członkostwa Macedonii w organizacjach międzynarodowych. Trwający od 1991 roku spór grecko-macedoński dotyczy nazwy państwa: Republika Macedonii, której władze w Skopje używają w stosunkach bilateralnych z większością państw. W wyniku porozumienia z 1995 roku Grecja zgodziła się uznać niepodległość Macedonii pod nazwą Była Jugosłowiańska Republika Macedonii (Former Yugoslav Republic of Macedonia – FYROM), pod warunkiem wprowadzenia zmian symboli państwowych i konstytucji Macedonii. Pod nazwą FYROM Macedonia została także przyjęta do większości organizacji międzynarodowych. Spór miał zostać rozwiązany w drodze dalszych negocjacji, które nie przyniosły jednak żadnych rezultatów. W 2008 roku Grecja, chcąc zmusić Macedonię do ustępstw, zablokowała jej akcesję do NATO oraz rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych UE. Działania Grecji wywołały wzrost napięcia w relacjach obu państw, a sama Macedonia zdecydowała się listopadzie 2008 roku złożyć pozew przeciwko Grecji w MTS.

Komentarz

- Wyrok wydany przez MTS jest prawnie obowiązujący, ale Trybunał nie dysponuje żadnymi instrumentami, które mogłyby zmusić Grecję do zmiany stanowiska w kwestii akcesji Macedonii do NATO czy UE. Jedynie silna presja członków obu organizacji mogłaby spowodować zmianę polityki Aten, ale w obecnej sytuacji jest to mało prawdopodobne. Większość państw UE i NATO uważa, że Macedonia, zanim uzyska członkostwo, powinna rozwiązać spór z Grecją na drodze negocjacji.
- Wyrok MTS nie ułatwi osiągnięcia porozumienia pomiędzy oboma państwami. Zarówno Grecja, jak i Macedonia nie są obecnie skłonne do ustępstw. Cieszący się niewielką popularnością ekspercki rząd Grecji, zmuszony do wdrażania radykalnego programu oszczędnościowego nie będzie ryzykował wzrostu niezadowolenia społecznego, wywołanego ewentualnymi koncesjami na rzecz Macedonii. Zwycięstwo przed MTS spowoduje najprawdopodobniej dalsze usztywnienie stanowiska władz w Skopje, tym bardziej że od 2008 roku swoją pozycję polityczną w kraju budują na nieustępliwej polityce wobec Grecji i odwoływaniu się do nacjonalistycznej retoryki.

- Macedonia najprawdopodobniej będzie się starała wykorzystać wyrok MTS, aby kanałami dyplomatycznymi przekonać państwa członkowskie do zmiany stanowiska i wywarcia presji na Grecję. Strategia ta ma jednak niewielkie szanse powodzenia.